

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

МЕЛІОРАТИВНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЛЕЗАХИСНИХ НАСАДЖЕНЬ АГРОЛАНДШАФТІВ ЄМІЛЬЧИНЩИНИ

*А.П. Расенчук, аспірант**

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України, м. Київ, Україна*

На території Житомирщини мають місце несприятливі природні фактори, які знижують родючість ґрунту і врожайність сільськогосподарських культур. В рівнинних умовах особливо відчутним негативним впливом є дефляція, тобто прояви вітрової ерозії. Лісові смуги надійно захищають поля від дефляції. У системі лісових смуг шкода від пилових бур стає мінімальною. За характером захисту полів від дефляції лісові смуги різних конструкцій характеризуються різною меліоративної ефективністю.

Метою дослідження стало вивчення меліоративної ефективності полезахисних лісових смуг агроландшафтів Ємільчинського району Житомирської області. Для реалізації поставленої задачі було закладено десять пробних площ (ПП) у лісових смугах V-VI класу віку. Головними породами полезахисних лісових смуг є здебільшого береза повисла, дуб звичайний та клен цукристий, які зазвичай мають певну перевагу в швидкому рості. Насадження є високопродуктивними і зростають за I^a-II класами бонітетів. Пробна площа № 2 представлена кленовим насадженням, а пробні площі № 1; 3; 4; 5; 6; 9; 10 – березовими насадженням. На пробних площах № 7 і 8 головною породою є дуб звичайний.

Досліджувані смуги створювалися з використанням рядового способу й на період досліджень були представлені ажурно-щільною № 1; 2; 4; 9; 10 та ажурною конструкціями № 3; 5; 6; 7; 8. У всіх насадженнях розміщення посадкових місць здійснювалося за схемою 2,5 x 1,0 м, за виключенням ПП №2; 7 та 8, де схема розміщення становила 3,0 x 1,0.

Нами було проведено розрахунки дальності ефективного впливу 1 га полезахисної лісової смуги за методикою В.І. Коптева (1988). Детальна лісівничо-меліоративна характеристика полезахисних смуг наведена в табл.

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук В.Ю. Юхновський

Табл. Лісівничо-меліоративна характеристика пробних площ

Но- мер ПП	Склад насад- ження	Вік, ро- ків	Меліоративні показники лісової смуги				Площа захисного впливу лісової смуги, га		
			дов- жина, м	шири- на, м	площа, га	захисна висота, м	1 га	фактич- но	у перера- хунку на продувну конст- рукцію
1	10Бп	44	750	12,5	0,94	17,0	27,2	25,6	38,4
2	10Кл	40	1125	9,0	1,01	14,5	32,2	32,5	48,3
3	10Бп	45	450	12,5	0,56	14,5	29,0	16,2	19,5
4	10Бп	47	580	12,5	0,73	16,0	25,6	18,7	28,0
5	10Бп	55	300	12,5	0,38	16,5	33,0	12,5	15,1
6	10Бп	49	700	12,5	0,88	18,5	37,0	32,6	39,1
7	10Дз	50	500	9,0	0,45	17,5	48,1	21,6	26,0
8	10Дз	47	530	9,0	0,48	14,5	39,9	19,2	23,0
9	10Бп	46	400	12,5	0,50	17,0	27,2	13,6	20,4
10	10Бп	47	575	12,5	0,72	16,0	25,6	18,4	27,6
Σ	-	-	5910	-	-	-	-	210,9	285,4

Встановлено, що ПП №1, №2, №7 захищають територію від ПдСх і ПнЗх вітрів, які спостерігаються зимою і весною. Пробні площі №4, №6, №8, №9, №10 розміщені для захисту від Сх вітрів, які спостерігаються літом, а площі №3, №5 розміщені для захисту від ПнСх вітрів, які спостерігаються осінню. Так, розглянуті смугові насадження мають максимальний вплив лише частково упродовж року, коли переважаючий напрям вітру підходить до смуги перпендикулярно або з відхиленням $\pm 30^\circ$.

Дані таблиці свідчать, що дальність захисного впливу смугових насаджень, в перерахунок на 1 га, залежить від ширини смуги, захисної її висоти та конструкції. Так, найбільша фактична захисна дія проявляється у ПП № 7 і становить 48,1 га, а найменша у ПП № 4 і ПП № 10 з дальністю захисного впливу 25,6 га.

Отже, дослідженнями встановлено, що за умови проведення рубок догляду, спрямованих на формування продувної конструкції, площа меліоративного впливу смугових насаджень збільшиться до 285,4 га, тобто на 35%.